

Людмила Загоруйко
к.п.н., доцент
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Алла Красуля
к.п.н.,
Сумський державний університет

УСПІШНА ІНТЕГРАЦІЯ ЖІНОК-МІГРАНТІВ: МОВНИЙ АСПЕКТ

Ключові слова: мігранти, міжкультурний діалог, інтеграція, культурна ідентичність, гендерна дискримінація, мовні курси.

Постановка проблеми, основні дослідницькі питання. Міжнародна міграція, як правило, характеризується досить важким досвідом інтеграції. Адаптація до нового соціального й інституційного середовища є тривалим процесом, особливо якщо мігрант не знає мову і культурний код країни, до якої мігрував. Будучи етнічно і культурно «іноземцем», мігрант автоматично стає легкою мішенню дискримінації та приниження. Становище жінок-мігрантів здається в цьому контексті більш важчим, оскільки у своїх рішеннях і міграційних стратегіях вони повинні брати до уваги такі ризики, як: труднощі у пошуку роботи в країні міграції; не отримання належної винагороди за виконану роботу; депортація (у випадку незаконного перебування в країні); різні форми утиску з боку роботодавця (насилля, сексуальні домагання тощо) [1]. Будучи матерями жінки часто змушені приймати кардинальні рішення про відділення від своїх дітей або надання права піклуватися про них третім особам. Ситуація жінок-мігрантів є складною у випадку міграції поодиноці, і в якості члена сім'ї мігранта [2].

Інтеграція мігрантів є складним і багатовимірним процесом, що залежить від багатьох факторів поза зоною контролю кожної сторони інтеграції. Загалом, процес інтеграції характеризується як «підхід мігрантів до рівноваги» в новому центрі проживання, що дозволяє готувати й інтегрувати їх у своє життя як повноправних членів суспільства». Як модель інтеграція відбувається неасиміляційним чином і полягає у визнанні суспільством, що приймає, культурних ідентичностей та цінностей, які приносять мігранти та створення механізму сумісного співіснування громади [3].

Помилково вважається, що жінки-мігранти є однорідною групою. Називаючи їх так і так думаючи про них, ми підсвідомо ставимося до них як до єдиної групи з подібними властивостями та подібними потребами. Проте, вони відрізняються залежно від комбінації факторів, які спричинили міжнародну міграцію, індивідуальних особливостей кожної жінки і саме ці відмінності будуть впливати на міграційні стратегії в країні проживання.

Методи дослідження/ дослідницькі інструменти. Метою дослідження є розкриття особливостей успішної інтеграції мігрантів, зокрема мовний аспект цього питання. Увага зосереджена саме на жінках-мігрантах як більш гендерно дискримінованій категорії. Для проведеного дослідження було використано комплекс теоретичних методів – аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння, інтерпретації.

Висновки, результати. Знання мови країни проживання є надзвичайно важливим, але для багатьох мігрантів це вимагає значних зусиль. І, наприклад у випадку обов'язкового страхування та санкцій за порушення законності перебування, уряд намагається заохотити їх до використання інструментів інтеграційної політики.

Жінки-мігранти, особливо ті, хто перебуває поза ринком праці, часто не мають мотивації до навчання, або й зовсім не мають можливості навчатися (наприклад, ізоляція жінок у сім'ї), відвідувати курси іноземних мов (наприклад, через необхідність піклуватися про дітей, відсутність коштів тощо). Як наслідок, жінки-мігранти залежать від своїх партнерів (інших родичів-чоловіків) або від дітей, але їхня здатність навчатися дуже часто обмежена.

Але що ж є чи не найважливішим у процесі інтеграції жінок-мігрантів у суспільне життя країни міграції? Без сумніву, це вивчення мови, що забезпечує доступ до знань про навколишню дійсність, доступ до соціальної підтримки, освіти, до програм та проектів, спрямованих на інтеграцію мігрантів.

З огляду на зазначене вище, можна виокремити такі необхідні заходи, спрямовані на покращення знання мови країни міграції, як:

- Надати мігрантам можливість вивчати мову країни міграції у форматі мовних курсів. Вони не повинні бути безкоштовними, оскільки мігранти матимуть меншу мотивованість і дисциплінованість. Мовні курси надають можливість зустрічатися жінкам-мігрантам у групах, з іншими жінками в подібній ситуації і розширювати свої міграційні мережі, вони мотивовані «виходити з дому». Корисною буде також практика індивідуального наставництва / коучинга, що гарантує краще діагностування потреб жінки-мігранта та швидше вирішення існуючих проблем.
- Створити інституційні стимули для вивчення мови для всіх мігрантів. Наприклад, обов'язкові мовні курси та залежність їх відвідування від соціальних виплат; мовний іспит як умова надання громадянство тощо. Також вважаємо, що було б корисно проводити мовні курси на радіо чи в Інтернеті для більшого доступу мігрантів до них.
- Надати доступ до знань про те, як ефективно функціонувати у навколишній реальності. Прикладом можуть бути успішні фінська та німецька практики, так звані курси орієнтування, що включають демонстраційні уроки мовою країни міграції у суспільних місцях [4].
- Прийняти до уваги та поважати обмеження, що накладаються на жінок. Наприклад, необхідно обладнати приміщення, в яких відбувається навчання мови, до потреб жінки-учня (жінки з обмеженими можливостями, матері з дітьми тощо) [5].

Лише комплексне застосування цих інструментів може гарантувати успішну інтеграцію мігрантів. Пам'ятаючи про важливу роль жінок у підвищенні психічного добробуту членів сімей, що мігрували та прийняття рішень про закріплення в новому середовищі перш за все шляхом вивчення мови країни перебування – процес інтеграції буде легшим.

Список використаних джерел:

1. Kindler, M. (2008). *Risk and Risk Strategies in Migration: Ukrainian Domestic Workers*. W: H. Lutz (red.). Poland. in *Migration and Domestic Work*. Ashgate. UK.
2. Mandal, E. (2004). *Stereotypy w postrzeganiu ról kobiet i mężczyzn jako wyznacznika karier zawodowych i funkcjonowania na rynku pracy*. W: *Płeć a możliwości ekonomiczne w Polsce: czy kobiety straciły na transformacji?* Departament Walki z Ubóstwem i Zarządzania Gospodarką. Region Europy i Azji Środkowej. Raport nr 29205 Bank Światowy.
3. Kępińska, E. (2008). *Migracje sezonowe z Polski do Niemiec. Mechanizmy rekrutacji, rola rodziny i różnicowanie według płci*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

4. Koryś, I., Kloc-Nowak W. (2007). *Raport z wywiadów pogłębionych z imigrantkami z Ukrainy i Wietnamu*. FEMAGE.
5. Koryś, I. (2009) *Kobiety-migrantki: warunki udanej integracji*. Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa